

1.2.2023

RIKOS- JA RIITA-ASIOIDEN SOVITTELUN OHJAAJIEN PALKKASUOSITUS

Valtioneuvoston kolmeksi vuodeksi kerrallaan asettaman rikosasioiden sovittelun neuvottelukunnan tehtävänä on ohjata, seurata ja kehittää sovittelun valtakunnallista toimintaa (laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta 9.12.2005/1015, 6 §). Neuvottelukunnan tehtäviksi on täsmennetty valtioneuvoston asetuksella (12.4.2006/267, 1 §) mm. sovittelua koskevien kehittämisehdotusten tekeminen sekä lain yhdenmukaisten soveltamiskäytäntöjen edistäminen. Neuvottelukunnan kehittämiskohteina voivat olla niin sisällölliset linjaukset kuin muunkinlainen sovittelutoiminnan edistäminen. Tähän kuuluu esimerkiksi toiminnan edellytysten kehittäminen ja yhdenmukaistaminen.

Sovittelutoimistojen ammattihenkilöstöön kuuluvat vastuuhenkilöt, sovittelun ohjaajat sekä sovittelusihteerit. Sovittelulain mukaan sovittelun ohjaajan tehtävä on ohjata ja valvoa sovittelijoita sekä toimia tarvittaessa sovittelijana (4 §). Sovittelutoiminnan järjestämisestä vastaava ja valtionapuviranomaisena toimiva Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (7–9 §) on pyrkinyt yhtenäistämään yhdessä palveluntuottajien kanssa sovittelun ammattihenkilöstön tehtäväkuvia. Tehtäväkuvia ei ole kuitenkaan määritelty puitesopimuksissa, vaan niiden määrittely on viime kädessä palveluntuottajien vastuulla.

Kunta- ja hyvinvointialalla palkkaus ja tehtäväkuvat perustuvat paikalliseen tehtävän vaativuuden arviointijärjestelmään. Valtakunnallisesti sovittelupalvelua tuottaa 17 palveluntuottajaa, joista reilu puolet on kunta- ja hyvinvointialuetoimijoita ja vajaa puolet järjestötoimijoita. Sovittelun ammattihenkilöstön palkkatasossa on merkittävää hajontaa palveluntuottajaverkoston heterogeenisyydestä ja erilaisista tehtäväkuva- ja ammattinimiketulkinnoista johtuen.

Neuvottelukunta muistuttaa, että sovittelun ohjaajan työnkuva ja tehtävän vaativuustaso on kehittynyt paljon sovittelulain säätämisestä (2005) lähtien. Nykyään tehtävän vaativuustaso rinnastuu vaativiin asiantuntijatehtäviin. Työ edellyttää vahvaa rikosprosessin ja oikeusjärjestelmän tuntemusta, restoratiivisen oikeuden erityisosaamista, sovittelun kokonaisprosessin hallintaa ja vastuuta asiakkaiden oikeusturvan toteutumisesta. Korkeatasoisen, ohjauksellisen työotteen hallinta vaatii erinomaista aikuispedagogista ja dialogista taitoa. Näitä tarvitaan mm. osapuolten palveluohjauksessa, vaativan vapaaehtoistyön ohjauksessa, valvonnassa, koordinoinnissa sekä vapaaehtoisten rekrytoinnissa ja koulutuksessa.

Neuvottelukunta esittää huolensa, että mikäli sovittelun ammattihenkilöstön palkkoja ei harmonisoida vaativan työnkuvan perusteella, sovittelutoiminnan yhdenmukaisuus palveluntuottajarajat ylittävästi voi jäädä tosiasiallisesti toteutumatta. Sovittelun ohjaajien tehtäväkohtainen palkka on tätä suositusta laadittaessa vuoden 2022 lopussa sijoittunut valtakunnallisesti välille n. 2450 € – n. 3150 € palkkakeskiarvon ollessa 2700 €. Pääkaupunkiseudulla palkkojen hajonta on tällä hetkellä suurinta. **Edellä olevin perustein neuvottelukunta suosittaa, että sovittelun ohjaajien tehtäväkohtainen palkka vastaisi vähintään mainittua keskiarvoa palveluntuottajasta riippumatta.**

Neuvottelukunnalle on tärkeää, että kohtuullinen palkkaus näyttäytyy alalla yhtenä pitovoimatekijänä. Ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön pysyvyys on alan kehityksen näkökulmasta ensiarvoisen tärkeää, sillä erillistä koulutusta alalle ei ole.

Helsingissä 19.1.2023, rikosasioiden sovittelun neuvottelukunnan puolesta,

puheenjohtaja Aarne Kinnunen